

Изх. № EP-10/11.11.2016 г.

ДО
Г-Н БОРИС ВЕЛЧЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вх. № 322 КЗ 12/16г
Дата 11.11.16г

НА ВАШ ИЗХ. №248 КД/13.10.2016 г.

Относно: Определение на Конституционния съд във връзка с искане на група народни представители от 43-то Народно събрание за установяване на противоконституционност на ал. 1, ал.2, ал.3, ал.4 и ал. 5 на §18 от ПЗР на ЗИД на ЗЕ (обн. ДВ, бр.56 от 24.07.2015г.) – представяне на становището на Сдружение „Институт за енергиен мениджмънт“

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ВЕЛЧЕВ,

Във връзка с депозирано в Сдружение „Институт за енергиен мениджмънт“ Определение на Конституционния съд, касаещо искане на група от 49 народни представители от 43-то Народно събрание за установяване на противоконституционност на ал. 1, ал.2, ал.3, ал.4 и ал. 5 на §18 от ПЗР на ЗИД на ЗЕ (обн. ДВ, бр.56 от 24.07.2015г.) и отправената по този повод покана към Сдружение „Институт за енергиен мениджмънт“ за представяне на становище по въпроса, бих искал да представя на вниманието Ви следното:

Тъй като посоченият §18 от ПЗР на ЗИД на ЗЕ (ал. 1-5) има въздействие спрямо производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници чрез енергийни обекти, които са изградени със средства от национална или европейска схема за подпомагане и по отношение на които заявления за подпомагане са постъпили до влизането в сила на Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ; Обн. ДВ. бр.35 от 3 Май 2011г.; в сила от 03 май 2011г.), считаме, че отправна точка при дефиниране на становище следва да бъде характеризирание на режимите за подкрепа на производителите на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) чрез преференциални цени в периода преди и след приемане на ЗЕВИ.

1. Режим за насърчаване на производителите на електрическа енергия от ВЕИ чрез преференциални цени в периода преди приемане на Закона за енергията от възобновяеми източници (в сила от 03.05.2011г.)

1.1. Закон за енергетиката (09.12.2003 – 19.06.2007г.) и решения на регулатора за определяне на преференциални цени

Насърчаването на този вид производители в периода 09.12.2003 – 19.06.2007г. е извършвано по реда на Закона за енергетиката (обн. ДВ бр.107 от 9 декември 2003г.). Съгласно законовите разпоредби, насърчаването на производителите на електрическа енергия от ВЕИ се състои в следното:

- Приоритетно присъединяване към мрежата
- Задължително изкупуване на цялото количество електрическа енергия, произведена от ВЕИ централи, в т.ч. и от водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 MW, регистрирано със сертификат за произход

- Изкупуване на тази електрическа енергия по преференциални цени съгласно съответната наредба по чл. 36, ал. 3 (Наредба за регулиране на цените на електрическата енергия/НРЦЕЕ)

Взетите по силата на този закон регулаторни решения за определяне на преференциални цени на електрическата енергия, произведена от ВЕИ, са: **Решение №Ц-013/28.06.2006г., Решение №Ц-033/29.12.2006г., Решение №Ц-064/04.06.2007г.** Тези решения се отнасят за възобновяема електрическа енергия с първичен енергиен източник съответно вятър, слънце и биомаса. Разпоредбата на чл. 19, ал. 6 от НРЦЕЕ изисква при определяне на преференциалните цени да се отчита както състоянието и тенденциите за развитие на пазара на ВЕИ, така и типа на първичния енергиен източник.

Анализът на регулатора за въздействието на преференциалните цени води до заключението, че предвид незначителното количество електроенергия, произведена от ВЕИ централи в сравнение с общото количество произведена електроенергия в страната, преференциалните цени няма да се отразят съществено върху цените за продажба на електрическа енергия на крайните потребители на регулирания пазар.

Определените с тези и цитираните по-долу решения цени, както и норми на възвръщаемост, са показани в обобщена таблица в края на раздел 2.

1.2. Закон за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата (19.06.2007–03.05.2011г.) и решения на регулатора за определяне на преференциални цени

Насърчаването на производителите на електроенергия от ВЕИ чрез преференциални цени в периода 19.06.2007г. - 03.05.2011г. е извършвано по реда на **Закона за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата** (ЗВАЕИБ; Обн. ДВ. бр.49 от 19 Юни 2007г.).

Сред общите принципи, посочени в чл. 9 от този закон, които трябва да се спазват при насърчаване на ВЕИ в страната, са: 1) отчитане характеристиките на различните видове възобновяеми енергийни източници и алтернативни енергийни източници и технологии за производство на електрическа енергия; 2) отчитане принципите на пазара на енергия; 3) осигуряване на производителите на електрическа енергия на най-малко еквивалентен ефект на преференциално третиране по отношение на приходите им от единица произведена електрическа енергия при промяна на механизмите за насърчаване производството на електрическа енергия от възобновяеми и алтернативни енергийни източници; 4) определяне на преференциална цена за изкупуване на енергията, произведена от възобновяеми енергийни източници и алтернативни енергийни източници.

Съгласно чл. 16, ал. 2 от ЗВАЕИБ, общественият доставчик, съответно крайните снабдители, изкупуват електрическата енергия, произведена от ВЕИ или АЕИ, с изключение на енергията, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност над 10 MW, по преференциална цена за изкупуване на електрическата енергия, определена по реда на съответната наредба по чл. 36, ал. 3 от Закона за енергетиката, а именно действащата към онзи момент НРЦЕЕ¹.

В чл. 21, ал. 1-3 от ЗВАЕИБ, както и в текстовете на НРЦЕЕ, се посочва, че регулаторът определя ежегодно, до 31 март, преференциални цени за продажба на електрическа енергия, произведена от ВЕИ (без ВЕЦ над 10 MW), които са в размер на поне 80 на сто от средната продажна цена за предходната календарна година на обществените или крайните снабдители²

¹ [Наредба за регулиране на цените на електрическата енергия](#); Обн. ДВ бр.17 от 2 Март 2004г.

² Дефиниция на понятието „средна продажна цена на крайните снабдители“ е регламентирана в разпоредбата на § 1, т. 12 от Допълнителната разпоредба на НРЦЕЕ, съгласно която средната продажна цена на крайните снабдители е средната продажна цена на електрическата енергия при продажба на стопански и битови потребители за определен период от време, в разглеждания случай предходната календарна година, претеглена според относителния дял на потреблението им по съответните тарифни цени в общото потребление. Следователно, при изчисляването на средната продажна цена на крайните снабдители регулаторът взема предвид действалите през календарната година цени, по които крайните снабдители са продавали електрическа енергия на битови потребители и предприятия с по-малко от 50 души нает персонал и с годишен оборот до 19, 5 млн. лева.

и добавка, определена в зависимост от вида на първичния енергиен източник. Добавката не може да бъде по-малка от 95 на сто от стойността на добавката за предходната календарна година.

Въз основа на тази нормативна база са издадени и съответните решения на регулатора за определяне на преференциална цена на електрическата енергия, произведена от водноелектрически централи, вятърни генератори, фотоволтаични модули и чрез директно изгаряне на биомаса.

С **Решение №Ц-015/31.03.2008г.** са определени преференциални цени за продажба на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници и водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 MW (без ДДС), считано от 01.04.2008 г.

С **Решение №Ц-04/30.03.2009г.** са определени преференциални цени за продажба на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници и водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 MW (без ДДС), считано от 01.04.2009 г.

Това решение отразява и промени в ЗВАЕИБ, направени чрез ПЗР на ЗЕЕ, съгласно които срока на действие на дългосрочните договори за изкупуване на електрическата енергия, произведена от фотоволтаични централи, се увеличава от 20 на 25 г.

С **Решение №Ц-30 от 07.09.2009г.** са определени преференциални цени на електрическата енергия, произведена чрез индиректно използване на енергия от битови отпадъци.

С **Решение №Ц-31 от 07.09.2009г.** са определени преференциални цени на електрическата енергия, произведена чрез индиректно използване на енергия от битови водо-канални отпадъци.

С **Решение №Ц-018/30.03.2010г.** са определени преференциални цени за продажба на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници и водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 MW (без ДДС), считано от 01.04.2010 г.

С **Решение №Ц-038/27.09.2010г.** е определена преференциална цена на електрическата енергия, произведена чрез директно използване на биомаса, получена от почистване на гори, горско подрязване и подкастриане, по-специално дървесен скрап и други субпродукти, получени в резултат на дейността по управление и експлоатация на горския фонд, за електрически централи над 5 MW.

С **Решение №Ц-010/30.03.2011г.** са определени преференциални цени на електрическата енергия, произведена от възобновяеми енергийни източници и водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 MW (без ДДС), считано от 01.04.2011г.

2. Режим за насърчаване на производителите на електрическа енергия от ВЕИ след приемане на Закона за енергията от възобновяеми източници (в сила от 03.05.2011г.) и решения на регулатора за определяне на преференциални цени

Със Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ/ обн. ДВ, бр. 35 от 3 май 2011г., в сила от 03.05.2011г.) се транспонират във вътрешното законодателство разпоредбите на Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и за изменение и впоследствие за отмяна на директиви 2001/77/ЕО и 2003/30/ЕО.

Съществената разлика между стария (ЗВАЕИБ) и новия (ЗЕВИ) режим за насърчаване на ВЕИ се изразява в това, че при ЗЕВИ, преференциалните цени, определяни от КЕВР, **не се изменят** за целия срок на договора за изкупуване, чиято продължителност варира от 12 до 20 г. в зависимост от вида на първичния енергиен източник (чл. 31, ал. 1-4 от ЗЕВИ).

В изпълнение на разпоредбата на §8, ал. 1 от Преходните и заключителни разпоредби от ЗЕВИ, в срок от един месец от датата на влизане в сила на закона, ДКЕВР/КЕВР определя и обявява преференциални цени за изкупуване на електрическа енергия, произведена от възобновяеми източници, с изключение на енергията, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност над 10 MW, съгласно чл. 32 от ЗЕВИ.

Разпоредбата на чл. 32, ал. 2 от ЗЕВИ подробно посочва критериите, които се отчитат при определяне на преференциалните цени. От друга страна, разпоредбата препраща към наредбата по чл. 36, ал. 3 от Закона за енергетиката, т.е. НРЦЕЕ, по чийто ред следва да се определят преференциалните цени.

Съгласно §10, ал. 2 от Преходните и заключителни разпоредби подзаконовите нормативни актове по прилагането на ЗЕ се привеждат в съответствие със ЗЕВИ в срок до един месец от влизането му в сила. Съгласно §10, ал. 3 от Преходните и заключителни разпоредби подзаконовите нормативни актове, издадени по прилагане на отменения Закон за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата се прилагат, доколкото не противоречат на ЗЕВИ. От своя страна, чл. 21, ал. 2 от ЗВАЕИБ, регламентиращ стария механизъм на ценообразуване, препраща към НРЦЕЕ и в този смисъл същата е била прилагана, доколкото не противоречи на ЗЕВИ.

Общите принципи при определянето на преференциалните цени след влизане в сила на ЗЕВИ, отразени в **Решение №Ц-018/20.06.2011г.**, са следните:

Основните фактори, използвани за определяне на нивото на цените на електрическата енергия, произведена от ВЕИ, са размерът на инвестиционните разходи, включително разходите за присъединяване към съответната преносна или разпределителни мрежи, нивото на експлоатационните разходи, капиталовите разходи, в т.ч. разходите за амортизация, определени на основата на среден полезен технико-икономически живот на активите и възвръщаемостта, изчислена на базата на определената целева норма на възвръщаемост и осреднените инвестиционни разходи, необходими за производство на електрическа енергия и средна годишна производителност на централите. Преференциалните цени отразяват вида на възобновяемия източник, видовете технологии, инсталираната мощност на обекта, мястото и начинът на монтиране на съоръженията.

При определянето на цените на електрическата енергия, произведена от възобновяеми източници, са използвани основно данни от Доклада относно финансирането на възобновяемите енергийни източници в европейския енергиен пазар, публикуван на интернет-страницата на Европейската комисия.

Преференциалните цени за производство на електрическа енергия от ВЕИ не отчитат конкретни стойности на индивидуален инвестиционен проект, а осреднени такива на основата на официални източници и международен опит, коригирани със специфичните за България обстоятелства. Цените са определени чрез изчисляване на настоящата стойност на финансовите потоци, получени чрез определените от регулатора осреднени необходими приходи при така описаните ценообразуващи елементи. Цените са анюитетни за периода на задължително изкупуване на електрическата енергия, като при изчисляването на настоящата стойност за дисконтов фактор е използвана определената от регулатора норма на възвръщаемост на капитала преди данъчно облагане. С това решение регулаторът определя целева норма на възвръщаемост, преди данъчно облагане, в размер на 9% при целева структура на капитала 30% собствен капитал и 70% привлечен капитал.

Утвърдените с това решение цени влизат в сила от 01.07.2011г.

Таблица 1. РАЗВИТИЕ НА ПРЕФЕРЕНЦИАЛНИТЕ ЦЕНИ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКАТА ЕНЕРГИЯ, ПРОИЗВЕДЕНА ОТ ВЕИ, 2007-2014 Г.

Година	Вид технология	ВНВ, %	Цени (усреднени разходи за производство на енергия/LCOE), лв./МВтч	
			Мин.	Макс.
2007	Водноелектрическа		-	-
	Вятърна	8,79%	156,00	175,00
	Фотоволтаична	7,72%	718,00	782,00
	Биогаз	-	-	-
	Биомаса	7,53%	162,00	215,00
2008	Водноелектрическа	7,53%	97,12	97,12
	Вятърна	7,53%	139,96	185,95
	Фотоволтаична	7,53%	718,00	782,00
	Биогаз	-	-	-
	Биомаса	7,53%	162,00	215,00
2009	Водноелектрическа	7,50%	105,00	105,00
	Вятърна	7,50%	145,00	189,00
	Фотоволтаична	7,50%	755,00	823,00
	Биогаз			
	Биомаса	7,50%	166,00	217,00
2010	Водноелектрическа	-	110,79	200,09
	Вятърна	-	148,79	190,59
	Фотоволтаична	-	728,29	792,89
	Биогаз	-	119,34	272,29
	Биомаса			
2011	Водноелектрическа	9%	112,10	265,05
	Вятърна	9%	137,06	191,00
	Фотоволтаична	9%	485,60	605,23
	Биогаз	9%	119,24	432,81
	Биомаса			
2012	Водноелектрическа	7%	98,15	229,33
	Вятърна	7%	104,43	148,71
	Фотоволтаична	7%	169,85	400,70
	Биогаз	7%	357,98	400,97
	Биомаса	7%	109,83	472,63
2013	Водноелектрическа	7%	98,15	242,30
	Вятърна	7%	105,16	175,86
	Фотоволтаична	7%	160,20	353,97
	Биогаз	7%	337,44	387,04
	Биомаса	7%	89,16	453,12
2014	Водноелектрическа	7%	93,69	236,92
	Вятърна	7%	83,16	137,98
	Фотоволтаична	7%	131,36	211,81
	Биогаз	7%	338,34	387,94
	Биомаса	7%	89,16	453,12

Източник: ЕК, Държавна помощ SA.44840 (2016/NN); решения на КЕВР

3. Намаляване на преференциалните цени при двойно подпомагане на производители на електроенергия от ВЕИ, подали заявление за подпомагане след 03.05.2011г.

Първото ценово решение на регулатора, което прави диференциране на енергийните обекти, съответно – на преференциалните цени в зависимост от това дали (и доколко) инвестицията за изграждането на ВЕИ - енергиен обект се подпомага със средства от национална или европейска схема за подпомагане, е **Решение №Ц-36/07.11.2011г. Определените с това решение цени се отнасят само за (нови) производители, подали заявление за подпомагане след влизането в сила на ЗЕВИ на 03.05.2011г.**

Това решение е взето в изпълнение на разпоредбата на чл. 31, ал. 8 от ЗЕВИ, според която, ако инвестицията за изграждането на енергиен обект за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници се подпомага със средства от национална или европейска схема за подпомагане³, съгласно ал. 7, т. 2 от същия член, ДКЕВР/КЕВР следва да определи цена на електрическата енергия, която ще се закупува от обществения доставчик или съответния краен снабдител, при условията и по реда на НРЦЕЕ.

В това решение регулаторът определя по-ниски преференциални цени, съответно – по-ниска възвръщаемост, за електрическата енергия, произведена от централи, използващи възобновяеми източници, изградени със средства от национална и/или европейска схема за подпомагане чрез коригиране на инвестициите, финансирани със средства от национална или европейска схема за подпомагане. Тези по-ниски цени са определени по групи, които отразяват осреднени стойности на съотношението на безвъзмездното финансиране в общия размер на инвестициите, съгласно изискването на чл. 31, ал.7, т. 2 от ЗЕВИ.

В горния случай, пълната преференциална цена се коригира по начин, който отразява влиянието на одобрените по съответната схема за подпомагане средства като стойността на регулаторната база на активите (РБА) се намалява пропорционално със стойността на инвестициите, финансирани по безвъзмезден начин.

След това, през 2012г. излизат още две ценови решения относно утвърждаване на преференциални цени за ВЕИ – **Решение №Ц-018/28.06.2012г.** относно централи, чието изграждане **не се подпомага** със средства от национална или европейска схема за подпомагане и **Решение №Ц-019/28.06.2012г.** относно централи, чието изграждане **се подпомага** със средства от национална или европейска схема за подпомагане.

През 2013г. регулаторът отново приема две решения за определяне на преференциални цени на производителите на електрическа енергия от ВЕИ – **Решение №Ц-19 от 28.06.2013 г.** относно централи, чието изграждане **не се подпомага** със средства от национална или европейска схема за подпомагане и **Решение №Ц-20 от 28.06.2013г.** относно централи, чието изграждане **се подпомага** със средства от национална или европейска схема за подпомагане.

През 2014г. регулаторът взема още две решения за утвърждаване на преференциални цени на електрическата енергия от ВЕИ – **Решение №Ц-13/01.07.2014г.** относно централи, чието изграждане **не се подпомага** със средства от национална или европейска схема за подпомагане и **Решение №Ц-14/01.07.2014г.** относно централи, чието изграждане **се подпомага** със средства от национална или европейска схема за подпомагане. Именно Решение №Ц-14/01.07.2014г. е последното регулаторно решение за коригиране на преференциалните цени в случаите, когато производителите на електрическа енергия от ВЕИ са ползвали финансиране от национална или европейска схема за подпомагане.

³ Съгласно §1, т.21 от допълнителните разпоредби на ЗЕВИ „Схема за подпомагане“ е инструмент, схема или механизъм, прилагани самостоятелно или съвместно с една или повече държави - членки на Европейския съюз, които насърчават използването на енергия от възобновяеми източници чрез:

а) намаляване себестойността на тази енергия;
б) увеличаване на цената, на която може да бъде продадена, или
в) увеличаване обема на покупките на енергия от възобновяеми източници посредством задължение за изкупуване или потребление на енергия от възобновяеми източници, или по друг начин, включително инвестиционни помощи, данъчни облекчения, или намаления, връщане на платени данъци, схеми за подпомагане на задължението за използване на възобновяеми източници на енергия, включително тези, при които се използват *зелени сертификати*, и *схеми за пряко ценово подпомагане, включително преференциални тарифи и премийни плащания.*

4. Намаляване на преференциалните цени при двойно подпомагане на производители на електроенергия от ВЕИ, подали заявление за подпомагане преди 03.05.2011г. (§18 от ПЗР на ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ, бр.56 от 24.07.2015г.)

В най-общ смисъл, текстовете на петте алинеи на §18 от ПЗР на ЗИД на ЗЕ (обн. ДВ, бр.56 от 24.07.2015г.) целят въвеждане на еквивалентност на режима на насърчаване чрез преференциални цени на инсталации за производство на електрическа енергия от ВЕИ, при чието изграждане са ползвани средства от национална или европейска схема за подпомагане, спрямо тези, при които такива схеми не са ползвали.

Подобна законодателна инициатива се налага поради това, че при посочения вид инсталации в периода преди 03.05.2011г. (датата на влизане в сила на ЗЕВИ) при определяне на преференциални цени не е отчитано ползването на схеми за подкрепа, докато след посочената дата регулаторът се е придържал към разпоредбата на чл. 31, ал.7, т. 2 от ЗЕВИ като е извършвал посочените в т. 3 по-горе корекции.

Последното ценово решение, касаещо определянето на преференциални цени на електроенергията, произведена от ВЕИ инсталации, при чието финансиране са ползвани средства от национална или европейска схема за подпомагане, е Решение №Ц-14/01.07.2014г.

Именно към това решение препраща законодателят в ал. 1 на §18, като посочва, че за производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници чрез енергийни обекти, които са изградени със средства от национална или европейска схема за подпомагане и по отношение на които заявления за подпомагане са постъпили до влизането в сила на ЗЕВИ, се прилагат цените по чл. 31, ал. 8⁴ от същия закон, които последно са определени с решение на Комисията за енергийно и водно регулиране към датата на влизането в сила на този закон.

На практика цените по чл. 31, ал. 8 от ЗЕВИ са определени по силата на Наредба №1 от 2013 г. за регулиране на цените на електрическата енергия (НРЦЕЕ от 2013г.),

Следващите три алинеи от § 18 (ал. 2-4⁵) уреждат реда и сроковете за привеждане в сила на ал. 1 по-горе. Алинея 5 на §18 уточнява, че за производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници по ал. 1 **не се прилага** разпоредбите на чл. 31, ал. 4⁶ и чл. 32, ал. 3⁷ от ЗЕВИ. Този текст на практика означава, че за дефинираната съвкупност централи по ал. 1 се позволява промяна/изменение на веднъж вече определената първоначално преференциална цена – регулаторно действие, което в общия случай не е допустимо. Текстовете продължават с това, че след изтичане на срока на договора за изкупуване по чл. 31, ал. 2 от ЗЕВИ преференциални цени не се предоставят, което е общият принцип за всички ВЕИ централи.

Таблица 2 по-долу е приложена с оглед придобиване на обща представа за попадащите в обхвата на §18 от ПЗР на ЗИД на ЗЕ инсталации.

⁴ Чл. 31, ал. 8 от ЗЕВИ: В случаите, когато инвестицията за изграждането на енергийния обект за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници се подпомага със средства от национална или европейска схема за подпомагане, електрическата енергия се изкупува от обществения доставчик или съответния краен снабдител по групи цени, определени от КЕВР, при условията и по реда на съответната наредба по чл. 36, ал. 3 от Закона за енергетиката.

⁵ §18, ал. (2) Производителите по ал. 1 в срок до 31 юли 2015 г. привеждат договорите за изкупуване на електрическа енергия, които са сключили с обществения доставчик или съответния краен снабдител, в съответствие с изискванията на ал. 1.

(3) След изтичане на срока по ал. 2 общественият доставчик или съответният краен снабдител изкупуват произведената електрическа енергия по цените, предвидени в ал. 1.

(4) Алинея 3 се прилага и в случаите на неизпълнение на задължението по ал. 2.

⁶ Чл. 31, ал. 4 от ЗЕВИ: (4) Цената на електрическата енергия от възобновяеми източници, не се изменя за срока на договора за изкупуване по ал. 2, освен в случаите по чл. 32, ал. 4, като след изтичане на този срок преференции за цените не се предоставят.

⁷ Чл. 32, ал. 3 от ЗЕВИ: (3) Преференциалната цена на електрическата енергия от възобновяеми източници се определя за целия срок на договора за изкупуване по чл. 31, ал. 2, като след изтичане на този срок преференции за цените не се предоставят.

Таблица 2. Енергийни обекти, попадащи (вероятно) в обхвата на §18 от ПЗР на ЗИД на ЗЕ

ЕНЕРГИЕН ОБЕКТ					
Наименование	Местоположение	Обща инсталирана мощност	Дата на въвеждане в експлоатация		Използвани схеми за подпомагане
	Населено място	Mw			
ФтЕЦ "Чепеларе"	Чепеларе	0,05	30.07.2010 г.		ПРСР, Мярка 312
ФтЕЦ "Бруната"	Капатово	1,20	29.06.2010 г.		КЛЕЕВИ
ВЕЦ "Зареница"	Хвойна	0,22	28.05.2010 г.		ПУДООС
МВЕЦ "Манастирска"	Чупрене	0,18	28.02.2011 г.		ПРСР, мярка 312
ФтЕЦ "Хермес - Раздел"	Раздел	0,06	28.01.2011 г.		ПРСР, мярка 312
ФтЕЦ "Пауново-1"	Пауново	1,00	24.03.2009 г.		КЛЕЕВИ
ФтЕЦ "Селци"	Селци	0,10	27.04.2011 г.		ПРСР, мярка 312
ФтЕЦ "Родес - Средец"	Средец	0,06	22.11.2010 г.		ПРСР, мярка 312
ФтЕЦ "Недялско"	Недялско	0,05	22.11.2010 г.		ПРСР, Мярка 312
ФтЕЦ "Автосервиз"	Каварна	0,04	22.01.2009 г.		МФ "Козлодуй"
ФтЕЦ "Ековат - Сърнево"	Сърнево	0,09	20.12.2008 г.	11.02.2011 г.	ПРСР, Мярка 312
МВЕЦ "Зла река"	Априлци	0,32	20.07.2010 г.		ПРСР, Мярка 312
ФтЕЦ "Бегово"	Бегово	0,06	16.12.2010 г.		ПРСР, Мярка 312
ВтЕЦ "Чунчево РОМ 66"	Раковски	0,95	20.02.2008 г.	26.09.2008 г.	КЛЕЕВИ
ВтЕЦ "Иречек"	Иречек	2,50	12.06.2008 г.		КЛЕЕВИ - 2006, 2007
ФтЕЦ "Екостар - Пъстрен"	Пъстрен	0,07	11.05.2011 г.		ПРСР, мярка 312
ФтЕЦ "Караново"	Караново	0,08	09.05.2011 г.		ПРСР, мярка 312
ВЕЦ "Гашня 2003"	Селча	0,46	07.08.2008 г.		КЛЕЕВИ
ВтЕЦ "Шипково"	Шипково	2,72	07.05.2008 г.	14.10.2008 г.	КЛЕЕВИ
МВЕЦ "Тополница"	Петрич	0,42	05.01.2010 г.		Програма "Феникс"
ФтЕЦ "Ал-Електрик - Маленово"	Маленово	0,05	04.04.2011 г.		ПРСР, Мярка 312
ФтЕЦ "Обнова"	Обнова	0,10	04.02.2011 г.		ПРСР, мярка 312
ФтЕЦ "Средец"	Средец	0,10	01.10.2010 г.		ПРСР, Мярка 312
ФтЕЦ "Хот Лайт - Добриново"	Добриново	0,07	20.12.2011 г.		ПРСР, мярка 311
ФтЕЦ "Хелиос - Радево"	Радево	0,06	17.06.2011 г.		ПРСР, Мярка 312
ФтЕЦ "Радант - Болярско"	Болярско	0,06	16.06.2011 г.		ПРСР, мярка 312
ФтЕЦ "Джи Ти Кри - Червенаково"	Червенаково	0,04	15.08.2011 г.		ПРСР, Мярка 312
ФтЕЦ "Пчеларово"	Пчеларово	0,19	15.07.2011 г.	11.06.2012 г.	ПРСР, Мярка 312
ФтЕЦ "Сънуейф - Шарково"	Шарково	0,07	13.10.2011 г.		ПРСР, мярка 311
ФтЕЦ "Ватком"	Илinden	0,08	13.07.2011 г.		ПРСР, мярка 312
ФтЕЦ "Стивмарани"	Ивайловград	0,10	12.07.2011 г.		ПРСР, мярка 312
ФтЕЦ "Стряма"	Стряма	0,63	11.11.2011 г.		ПРСР, мярка 312
ФтЕЦ "Авенил - Жребино"	Жребино	0,07	10.08.2011 г.		ПРСР, мярка 312
Пречиствателна станция "Кубратово"	Кубратово	3,19	10.06.2011 г.		ИСПА, Мярка 2000
ФтЕЦ "Ветово"	Ветово	0,06	10.06.2011 г.		ПРСР, мярка 312
ФтЕЦ "Нова черна"	Нова Черна	0,08	10.06.2011 г.		ПРСР, мярка 311
ФтЕЦ "Дивелекс - Маломирово"	Маломирово	0,05	09.12.2011 г.		ПРСР, мярка 312

ЕНЕРГИЕН ОБЕКТ

Наименование	Местоположение	Обща инсталирана мощност	Дата на въвеждане в експлоатация		Използвани схеми за подпомагане
	Населено място	Mw			
ФтЕЦ "Блато"	Блато	0,07	09.09.2011 г.		ПРСР, мярка 311
ФтЕЦ "Ню Енерджи Груп"	Борец	0,07	09.09.2011 г.		ПРСР, мярка 312
ФтЕЦ "Церовище"	Церовище	0,08	09.08.2011 г.		ПРСР, мярка 312
ФтЕЦ "Соколово"	Соколово	0,08	09.06.2011 г.		ПРСР, мярка 312
ФтЕЦ "Калояново"	Калояново	0,04	07.10.2011 г.		ПРСР, мярка 311

Източник: АУЕР

Записът в §18, ал. 1, въз основа на който са припознати попадащите в обхвата на разпоредбата инсталации, а именно „по отношение на които заявления за подпомагане са постъпили до влизането в сила на Закона за енергията от възобновяеми източници“, създава известна обективна несигурност по отношение на предвидената по-горе извадка, тъй като ползваният регистър на АУЕР не посочва кога операторът на съответната инсталация е подал посоченото в законовия текст заявление, с максимална степен на сигурност може да си счита, че 23 от визираните 42 инсталации с обща инсталирана мощност от 10,89 МВт попадат в приложното поле на §18, ал. 1, докато по отношение на останалите 19 инсталации същото може да се твърди с известна резерва.

5. Становище на Сдружение „Институт за енергиен мениджмънт“

(1) България, в качеството на държава-членка на ЕС, има не само правото, но и задължението да насърчава производството на електрическа енергия от ВЕИ. Това произтича от специалното европейско законодателство за насърчаване на ВЕИ⁸, транспонирано и в българския ЗЕВИ.

(2) Насърчаването на производството на електрическа енергия, произвеждана от ВЕИ, се осъществява чрез различни схеми за подкрепа, една от които е тази на преференциални цени за ВЕИ, прилагана и в България. Помощта за електрическата енергия, произведена от ВЕИ е насочена към покриване разликата между разходите за нейното производство и пазарната цена на електрическата енергия.

В потвърждение на това, точка 109, опция 1, буква а) от Насоките на общността относно държавната помощ за защита на околната среда 2008/ЕС 82/01 (НПОС) посочва, че държавите-членки могат да предоставят оперативна помощ, за да се компенсира разликата между производствения разход за енергия от възобновяеми източници, включително амортизацията на допълнителните инвестиции за защита на околната среда, и пазарната цена на въпросния вид енергия. Тогава оперативна помощ може да бъде предоставена само докато инсталацията е изцяло амортизирана съгласно обичайните счетоводни правила. Помощ за допълнително произведена енергия от инсталацията не се отпуска. При все това помощта може също да покрива нормална капиталова възвръщаемост.

(3) При определянето на размера на помощта за ВЕИ трябва да се съблюдават правилата за натрупване и елиминирането на рисковете от свръхкомпенсиране.

⁸ Основно Директива 2009/28/ЕО на Европейският парламент и на Съвета от 23 април 2009г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници

В потвърждение на това, точка 109, опция 1, буква б) от НПОС, посочва, че когато се отпуска помощ съгласно буква а) (от НПОС), при определяне на размера на оперативната помощ, всяка помощ за инвестиции, дадена на въпросното предприятие във връзка с новото съоръжение, трябва да се извади от производствените разходи. Когато уведомяват за схемите за помощ пред Комисията, държавите-членки трябва да прецизират помощните механизми, и по-специално методите за изчисляване на размера на помощта.

По смисъла на тази разпоредба от НПОС, **България не е спазила поставеното условие**, тъй като определените до 03.05.2011г. преференциални цени не отразяват получената по линия на европейски и национални схеми за подпомагане инвестиционна помощ. Същевременно, както посочва ЕК в своя документ С(2016) 5205 final, Брюксел, 04.08.2016 относно Държавна помощ SA44840 (2016/NN) – България/Подпомагане на производството на енергия от ВЕИ в България⁹, държавата е изпълнила това условие при определянето на преференциални цени по силата на ЗЕВИ след влизането му в сила от 03.05.2011г.

(4) Приемането и прилагането на §18 от ПЗР на ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ бр. 56 от 24.07.2015г. е напълно в съответствие с европейското законодателство и ограничава рисковете от наказателни процедури срещу страната в тази насока.

В подкрепа на това твърдение са установените след одит, извършен в рамките на Програмата за развитие на селските райони за периода 2007-2013г. (ПРСР), нередности¹⁰ – двойно подпомагане на някои производители на електрическа енергия от ВЕИ под формата на пълни преференциални цени и финансиране по линия на национални и европейски схеми за подпомагане.

(5) Въведените промени в ЗЕВИ чрез §18 от ПЗР на ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ бр. 56 от 2015г., насочени към намаляване на преференциалните цени са направени с цел коригиране на посочените в т. (3) нередности – когато инвестиционната помощ не е била приспадната при определяне на нивото на съответното подпомагане (чрез преференциални цени).

(6) Приемането и прилагането на §18 от ПЗР на ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ бр. 56 от 2015 премахва дискриминационния ефект от прилагането на задължителни правила за корекция (надолу) на преференциалната цена само спрямо производители, които са ползвали със средства от национална или европейска схема за подпомагане при изграждане на инсталацията, с подадени заявления за подпомагане след влизането в сила на ЗЕВИ.

(7) Предвид гореизложеното, намираме за необходима извършената промяна на ЗЕВИ чрез §18 от ПЗР на ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ бр. 56 от 24.07.2015г. като същевременно считаме, че текстът на ал. 1 в частта, в която се посочва, че към съответната съвкупност производители „се прилагат цените по чл. 31, ал. 8 от същия закон [ЗЕВИ], които последно са определени с решение на Комисията за енергийно и водно регулиране“, а именно, определените с Решение №Ц-14/01.07.2014г. следва да претърпи редакция. Тъй като тези цени нямат отношение към засегнатите от §18 инсталации, то верният регулаторен подход означава да бъде направен индивидуален регулаторен преглед на всяка от посочените инсталации и да бъдат определени съотносими към нейните параметри и в съответствие с утвърдените регулаторни правила и алгоритъм преференциални цени, които отразяват получената инвестиционна помощ от национални или европейски схеми за подкрепа.

⁹ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/263396/263396_1780805_102_3.pdf

¹⁰ Документ С(2016) 5205 final, Брюксел, 04.08.2016 относно Държавна помощ SA44840 (2016/NN)

В заключение, бихме искали да посочим, че както горните документи, така и останалите европейски документи в областта на ВЕИ, следва да бъдат разглеждани и анализирани комплексно. Позоваванията по-горе са направени единствено с цел да покажат необходимостта от внимателна и предварителна оценка, преоценка и едва след това – промяна в националните политики за подкрепа на ВЕИ, като за нас водещи в този процес следва да бъдат европейското законодателство, насоки и препоръки, включително тук цитираните. Активното отношение и участието на държавата в европейския енергиен дебат, в това число – този за продължаващо развитие на ВЕИ в пазарна среда, своевременното консултиране на планираните промени и насоките за развитие с компетентните европейски институции, би ограничило до голяма степен рисковете от погрешна (в ущърб на обществото или в ущърб на инвеститорите във ВЕИ) политика за подкрепа на възобновяемите източници.

С уважение:

Славчо Нейков

Председател на УС на Института за енергиен мениджмънт